

PHA 404 PREHİSTORİK AMERİKA VE PASİFİK ARKEOLOJİSİ
KONU 4: KITA AMERİKA KRONOLOJİSİNE GİRİŞ

Arkeoloji açısından kıta Amerika kronolojisini 3 bölümde inceleyebiliriz:

1.Kuzey Amerika

2.Mezoamerika

3.Güney Amerika

Coğrafik açıdan 3 bölüme ayırdığımız Amerika arkeolojisi, kültürel açıdan da kronolojik olarak 5 bölüme ayrılmaktadır.

Bu safhalar; (eskiden yeniye)

(?) > M.Ö. 20.000 - 15.000

En eski insan izlerinin olduğu aşama = Pre-Clovis Dönem (Bu aşama Yakındoğu'da Epi-paleolitik Dönem ile çağdaştır).

M.Ö. 11.000/10.000 – 9/8000

1. Paleo-Indian Dönem (Paleo-American): Bu dönem 2 farklı safhada incelenmektedir.

Bunlar;

a. Yivli uç safhası, bu safha içinde Clovis, Folsom ve Dalton kültür kompleksleri vardır.

b. Çentikli uç safhası, bu safha erken arkaik dönem ile iç içedir.

(Bu aşama Yakındoğu'da Epi-paleolitik sonu ve Çanak Çömleksiz Neolitik A ile çağdaştır).

M.Ö. 9000/8000 – 3000

2. Mezo-Indian Dönem (Arkaik Dönem): Bu dönem ise, erken aşaması paleo-indian dönem ile iç içedir ve 3 safhaya ayrılır:

a. Erken arkaik

b. Orta arkaik

c. Geç arkaik

(Bu aşama Yakınoğu'da Çanak Çömleksiz Neolitik A sonu/Çanak Çömleksiz Neolitik B başı ile Erken Tunç Çağı arasında gelişmiştir).

M.Ö. 3000/2000/1000 - 500

3. Neo-Indian Dönem (Formative Dönem/Pre-Klasik Dönem): Bu döneme ilişkin kültür evreleri; Adena, Olmec, Old Copper, Oasisamerica, Woodland, Mississippian kültürleri olarak bilinirler. Amerika'daki tarımsal atılımlar bu dönem içinde gerçekleşmiştir.

(Bu aşama Yakınoğu'da yer yer Erken Tunç, yer yer Orta Tunç ve yer yer de Geç Tunç çağlarından başlayarak Antik dönemlere kadar devam eden bir süreç içinde gelişmiştir).

M.Ö. 500 – M.S. 1200

4. Klasik Dönem: Bu dönem Amerika prehistoryasının bitimi olarak da bilinir. Klasik dönemi eski dünyadaki klasik dönemle karıştırmamak gerekmektedir. Çünkü tamamıyla eski dünyadan izole bir biçimde gelişim göstermiştir. Bu dönem içinde erken Maya kültürleri gelişir.

(Bu aşama Yakınoğu'da Hellenistik Dönem öncesinden başlayarak Osmanlı İmparatorluğu'nun hemen öncesindeki sürece kadar devam etmiştir).

M.S. 1200 - 1492

5. Post-Klasik Dönem: Bu dönem içinde de Aztec, Geç Maya ve Inca medeniyetleri gelişmiştir. Amerika arkeolojisinin bitimi, bu dönemin kapanmasıyla yani eski dünyadan yola çıkan Colomb'un Amerika'yı keşfiyle gerçekleşir.